

Acad. Radu Miron la a 75-a aniversare

Academician profesor doctor docent **Radu Miron**.....ce se mai poate oare spune în câteva rânduri!? Și totuși...profesorul **Radu Miron** este preferatul multor generații de studenți ai Facultății de Matematică din Iași. Prezență carismatică în amfiteatru, reușește să captiveze în mod natural auditoriul. Cu mult calm și cu o dicție remarcabilă, cele mai întunecate capitole ale matematicii se limpezesc, iar fereastră opacă din spatele oglinzii capătă o transparență de cristal chiar și pentru orbul disimulat în student.

Și totuși...profesorul **R. Miron** aruncă peste noi, ca un prestidigitator, o plasă imensă care este opera sa, operă care conține peste 250 de lucrări științifice, note bibliografice, monografii etc.

Trăind peste 50 de ani în atmosfera Seminarului Matematic "Al. Myller", un adevărat laborator de creație științifică în câmpul abstract al matematicii, o școală academică de înaltă ținută, profesorul R. Miron este un continuator al acelei "generații de aur" a matematicienilor români. Menționăm aici numele lui *Alexandru Myller*, fondatorul Seminarului Matematic, *Octav Mayer*, *Gheorghe Vrănceanu*, *Grigore Moisil*, *Mendel Haimovici*, *Adolf Haimovici*, *Dimitrie Mangeron*, *Constantin Climescu*, *Ilie Popa*, *Gheorghe Gheorghiev* ș. a.

Remarcat de profesori încă din primii ani de studenție este numit asistent în anul II, iar după absolvirea facultății este încadrat ca cercetător la Institutul de Matematică, Filiala Iași a Academiei. În 1957 își susține teza de doctorat cu titlul "*Problema geometrizării sistemelor mecanice neolonome*", sub conducerea academicianului *Mendel Haimovici*, lucrare publicată în întregime în revista Studii și Cercetări Matematice.

Parcurgând întreaga ierarhie universitară este numit în 1969 profesor la Catedra de Geometrie a Facultății de Matematică din Universitatea "Al. I. Cuza", iar în 1973 director al Institutului de Matematică. Decan al Facultății de Matematică între anii 1972-1976, conducător de doctorat din 1972, șef al Catedrei de Geometrie, membru al Consiliului Profesorat și al Senatului, profesorul R. Miron a desfășurat o bogată activitate didactică și educativă.

Activitatea de cercetare științifică a profesorului R. Miron este bine cunoscută în lumea întreagă. Este stabilită și recunoscută contribuția sa importantă și originală la dezvoltarea Geometriei Diferențiale moderne și a aplicațiilor ei în Fizica Teoretică.

Profesorul **R. Miron** a creat și dezvoltat în matematică noi ramuri ca: *geometria configurațiilor Myller*, *teoria invariantă a spațiilor Finsler*, *spații Lagrange*, *spații Lagrange generalizate*, *teoria subspațiilor Lagrange*, *geometria spațiilor Lagrange de ordin superior*, *spații Hamilton*, *spații Hamilton generalizate*, *teoria geometrică a spațiilor fibrante*, *teoria lagrangeană a relativității și electromagnetismului*, *ecuații Einstein și Maxwell*. A rezolvat multe probleme deschise ca: *prelungirea structurilor riemanniene*, *finsleriene*, *lagrangeene*, *spații Finsler de ordin superior etc.*

Cercetările inițiate și dezvoltate de profesorul R. Miron au avut un mare impact asupra specialiștilor în geometrie și nu numai. Profesorul *Makoto Matsumoto* de la Universitatea din Kyoto, în cartea sa "Fundamentele Geometriei Finsler și Spații

Finsler speciale” se referă la conceptul de ”reper Miron” și ”ecuații fundamentale ale reperului Miron”. Profesorul *Masao Hashiguchi* atribuie numele de ”spațiu Miron” unui caz remarcabil de spații Hamilton, introduse pentru prima dată de profesorul R. Miron, iar *G. S. Asanov*, de la Universitatea din Moscova, aplică modelele Lagrange ale profesorului R. Miron în cosmologie și obține cea mai bună deviație teoretică a periheliului planetelor Marte, Venus și Mercur. Bazându-se pe teoria profesorului R. Miron, *G. Beil* (S.U.A.) a obținut o bună teorie gauge și *P. L. Antonelli* (Canada) a aplicat-o în biologie.

Profesorul **R. Miron** a creat în România o școală de matematică de înalt nivel, care a cooperat pe parcursul multor ani cu oameni de știință din Japonia, Rusia, S.U.A., Germania, Italia, Anglia, Canada, Ungaria, Egipt etc. Un număr mare de doctoranzi din țară și străinătate (Japonia, Italia, Ungaria, Vietnam) au obținut titlul de doctor în matematică sub conducerea d-sale.

Având un renume deosebit în lumea Matematicii, profesorul R. Miron a fost invitat ca ”visiting professor” la prestigioase universități ca: *Universitatea din Tsukuba* (Japonia, 1988, 1990, 1992), *Bary* (Italia, 1987), *Freiburg și München* (Germania, 1975, 1990), *Edmonton* (Canada, 1992).

Profesorul **R. Miron** a publicat o parte din lucrările sale în colaborare cu geometri japonezi: *M. Matsumoto*, *M. Hashiguchi*, *Y. Ichijio*, *S. Kikuchi*, *S. Watanaabe*, *S. Ikeda* sau cu membrii ai Seminarului Național de Geometrie Finsler și Lagrange, inițiat de dânsul în 1980 la Universitatea din Brașov.

Este primul președinte al Societății Balcanice a Geometrilor constituită la inițiativa sa și a profesorului *G. Tsagas* de la Universitatea Aristotel din Thessaloniki (Grecia) în 1994-1995. ”Istituto per la Ricerca di Base” din Italia i-a oferit profesorului R. Miron titlul de ”Full Professor in the Division of Mathematics of the I.R.B.”.

Profesorului **R. Miron** i s-a acordat *Premiul Ministerului Educației (1963)*, *premiul ”Gh. Țițeica” al Academiei (1968)* și a fost ales membru al *Academiei Române (1991)*.

Profesorul **R. Miron** a scris în colaborare cu profesorul *M. Anastasiei* o carte de pionerat ”*Geometria spațiilor Lagrange: teorie și aplicații*”, publicată în 1994 de Kluwer Academic (S.U.A.) în prestigioasa serie ”Fundamental Theories of Physics”. Mai amintim două titluri importante de monografii care concentrează ideile matematice ale profesorului R. Miron: ”*Geometria spațiilor Lagrange de ordin superior. Aplicații în Mecanică și Fizică*” (Kluwer Academic, 1997) și ”*Geometria spațiilor Finsler de ordin superior*” (Hadronic Press, U.S.A., 1998).

Împreună cu profesorul *P. L. Antonelli* de la Universitatea din Alberta, profesorul R. Miron este editorul cărții ”*Geometrie Finsler și Lagrange. Aplicații în Fizică și Biologie*”, publicată deasemeni de Kluwer Academic în 1996.

Chiar dacă pe 3 octombrie 2002, **profesorul Radu Miron** a împlinit frumoasa vârstă de 75 de ani, sunt convins că ”surprizele matematice” vor continua să ne uimească.

Prof. dr. *Alexandru NEAGU*